

¹Пузир Р.Г.
²Аргат Р.Г.
²Клімов Е.С.
²Черненко С.М.
²Черниш А.А.
¹Сіра Ю.Б.
¹Гайков Р.М.
³Агарков В.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ РОЗДАЧІ КІНЦІВ ПОРОЖНИСТИХ ЦИЛІНДРИЧНИХ ДЕТАЛЕЙ АВТОМОБІЛІВ

¹Коледж Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

²Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

³Науково-виробниче об'єднання Держстандартметрологія

Анотація. Подано результати моделювання процесу роздавання трубних заготовок асиметричним інструментом. Приведено порівняння результатів дослідження роздавання кінцівок труб симетричним і асиметричним інструментом, яке показало, що потоншення зон напівфабрикату біля його торцю зменшено практично у 2 рази.

Ключові слова: роздавання, пуансон, трубна заготовка, деформація, автомобіль.

Відповідальними деталями кожного транспортного засобу є трубчасті сполучні магістралі, які входять в гальмівну, паливну та вихлопну системи автомобілів. До цих трубопроводів пред'являються високі вимоги по надійності, вібростійкості, міцності, корозійної стійкості та довговічності [1, 2]. Як показує практика, основним конструктивним елементом, який найчастіше піддається розгерметизації, є з'єднання трубопроводів з іншими деталями систем. Зниження надійності трубопровідних з'єднань настає внаслідок неякісного складання та технічного обслуговування, внутрішнього надлишкового тиску, вібрації системи, температурних деформацій і корозійних процесів [3, 7].

З метою покращення експлуатаційних властивостей трубопровідних елементів автомобілів було запропоновано отримувати розширення на кінцях труб за рахунок роздавання асиметричним пуансоном, який має вигляд, представлений на рисунку 1.

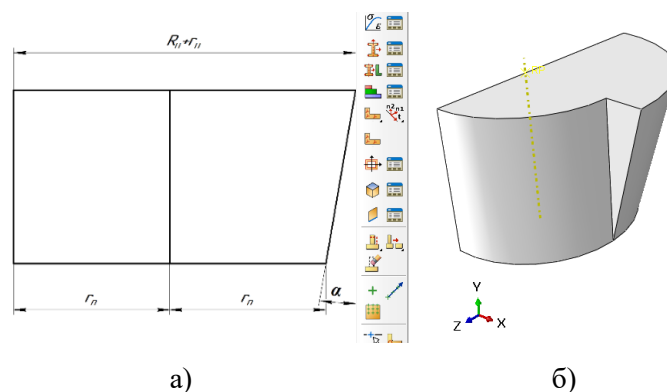

Рис. 1. Асиметричний пуансон: а – вид з переду $\frac{1}{2}$ частини пуансону; б - 3D модель $\frac{1}{2}$ пуансону.

Геометрія пуансона з прямолінійною твірною: діаметр верхньої основи - $D_p = 29$ мм; діаметр нижньої основи - $d_p = 21$ мм; кут нахилу твірної - $\alpha = 15^\circ$; висота пуансона - $l_p = 15$ мм. Заготовка: діаметр зовнішній - $D_0 = 25$ мм; товщина стінки - $s = 2$ мм; висота - $l_z = 50$ мм. Конструктивні розміри пуансона і заготовки вибиралися таким чином, щоб забезпечити роздачу без втрати стійкості і руйнування, спираючись на рекомендації [4-6]. Геометрія асиметричного пуансона пояснюється рис. 1, де R_p - радіус верхньої основи; r_n - радіус нижньої основи; α - кут нахилу твірної конусу.

Застосування пуансону асиметричної будови дасть можливість за 2 переходи процесу роздавання отримати раструб заданих розмірів зі збільшеною товщиною стінки і, відповідно, з покращеними функціональними характеристиками.

Для скінчено-елементного моделювання процесу роздавання використовували програмний комплекс Simulia Abaqus – student edition. Результати моделювання та порівняння проміжного переходу роздавання асиметричним пуансоном з класичним процесом роздавання жорстким симетричним пуансоном подано на рисунку 2.

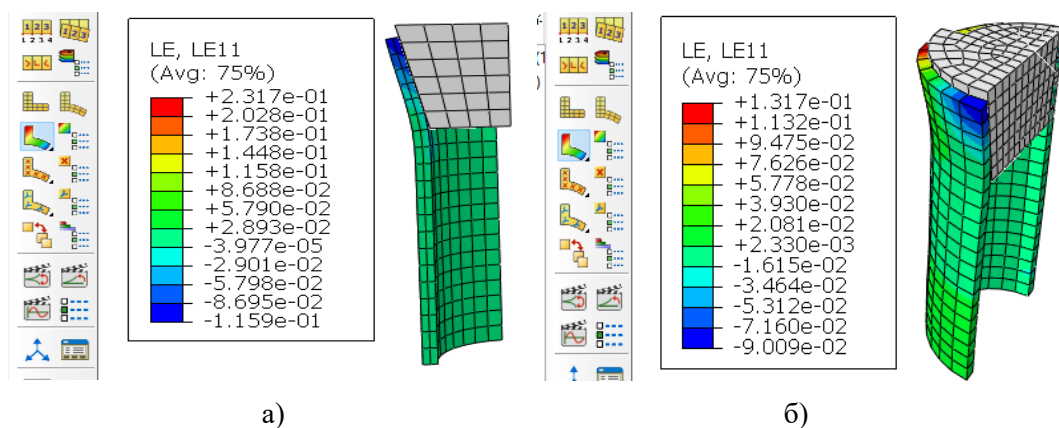

Рис. 2. Результати моделювання роздавання трубної заготовки: а – роздавання класичним пуансоном; б – роздавання асиметричним пуансоном

Аналізуючи представлені діаграми, можливо зробити висновок, що при заданих однакових коефіцієнтах роздавання логарифмічні деформації по товщині заготовки для симетричного пуансону будуть більшими (-0,16), ніж для напівфабрикату, який отриманий дією асиметричного інструменту (-0,09). Розвернувши асиметричний пуансон на 180° , отримуємо готовий виріб з потоншеними стінками на торці.

Отримані результати дають привід рекомендувати цей спосіб роздавання для удосконалення технологічного процесу формозміни трубних заготовок для економії матеріальних ресурсів та полегшення трубопровідних систем транспортних засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Пузырь Р. Г. Численное моделирование потери устойчивости трубной заготовки при раздаче соединительных переходников / Р. Г. Пузырь, Р. В. Левченко, Ю. Б. Сирая, С. Н. Лелюх // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Інноваційні технології та обладнання обробки матеріалів у машинобудуванні та металургії. – Х.: НТУ «ХПІ», 2019. – № 12(1337). – С. 51-56.
2. Кисликов В. Ф. Будова й експлуатація автомобілів / В. Ф. Кисликов, В. В. Лушчик. – К.: Либідь, 2006. – 400 с.
3. Мосьпан Д. В. Определение необходимого крутящего момента при радиально-ротационном профилировании ободьев колес / Д. В. Мосьпан, В. В. Драгобецкий, Р. Г. Пузырь // Вісник Кременчуцького державного політехнічного університету імені Михайла Остроградського. – Кременчук: КДПУ, 2008. – Т. 2. – № 6(53). – С. 64-66.
4. Аверкиев Ю.А. Технология холодной штамповки / Ю. А. Аверкиев, А. Ю. Аверкиев. М: Машиностроение, 1989. – С. 304.
5. Пузырь Р. Г. Учет упрочнения металла при определении зоны возможной кольцевой потери устойчивости на первой операции раздачи при изготовлении ободьев колес / Р. Г. Пузырь, Л. Э. Дикая // Вестник Херсонского национального технического университета. – Херсон: ХНТУ, 2015. – №3 – С. 165-169.
6. Мовшович И. Я. Расчет меридиональных напряжений на первой операции процесса радиально-ротационного профилирования ободьев колес / И. Я. Мовшович, Р. Г. Пузырь // Кузнечно-штамповочное производство. Обработка материалов давлением, 2013. – № 10. – С. 3 – 7.
7. Огородников В. А. Механіка процесів холодного пластичного деформування вісесиметричних заготовок з глухим отвором: монографія / В. А. Огородников, І. Ю. Кириця, В. Є. Перлов. – Вінниця: ВНТУ, 2015. – 164 с.

Пузир Руслан Григорович – д-р техн. наук, доц.

Коледж Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, м. Кременчук

E-mail: puzyruslan@gmail.com

Аргат Роман Григорович - канд. техн. наук, доц.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук

E-mail: argat@ua.fm

Климов Едуард Сергійович - канд. техн. наук, доц.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук

E-mail: Edward.klimov@gmail.com

Черненко Сергій Михайлович - канд. техн. наук, доц.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук

E-mail: 772277@rambler.ru

Черниш Андрій Анатолійович - канд. техн. наук, доц.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук

E-mail: chiernysh72@gmail.com

Гайков Роман Миколайович – викл. спец. дисц.

Коледж Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, м. Кременчук

E-mail: tanyahaikova@ukr.net

Сира Юлія Борисівна - викл. спец. дисц.

Коледж Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, м. Кременчук

E-mail: sobol@i.ua

Агарков Віктор Володимирович – заст. директора-зав. лаб.

Науково-виробниче об'єднання Держстандартметрологія, м. Харків

E-mail: agarkov@i.ua

IMPROVEMENT TECHNOLOGICAL PROCESS OF DISTRIBUTION OF ENDS OF HOLLOW CYLINDRICAL PARTS CARS

Abstract. The results of modeling the process of distributing pipe blanks with an asymmetric tool are presented. A comparison of the results of the study of the distribution of pipe extremities with symmetrical and asymmetrical tools, which showed that the thinning of the zones of the semi-finished product at its end is reduced almost 2 times.

Keywords: distribution, punch, pipe billet, deformation, car.

Puzyr Ruslan – Doctor of Technical Sciences, Associate Professor

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University College

E-mail: puzyruslan@gmail.com

Arhat Roman - Candidate of Technical Sciences, Associate Professor

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University.

E-mail: argat@ua.fm

Klimov Eduard - Candidate of Technical Sciences, Associate Professor

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University.

E-mail: Edward.klimov@gmail.com

Chernenko Serhii - Candidate of Technical Sciences, Associate Professor

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University.

E-mail: 772277@rambler.ru

Chernish Andrii - Candidate of Technical Sciences, Associate Professor

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University.

E-mail: chiernysh72@gmail.com

Haikov Roman – Senior Lecturer

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University College

E-mail: tanyahaikova@ukr.net

Sira Yuliia - Senior Lecturer

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University College

E-mail: sobol@i.ua

Agarkov Viktor - head's assistant-head of the laboratory

Kharkiv Regional Research and Production Center for Standardization, Metrology and Certification

E-mail: agarkov@i.ua